

بررسی ساختار باغ‌های ایرانی

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۰/۲۶

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۱/۳۰

کد مقاله: ۲۳۹۸۶

امید شاطری وایقان^۱

چکیده

باغ‌های ایرانی از قدیم‌الایم در زندگی ایرانیان یکی از آثار و بناهای ارزشمند ویژه و موردعلاقه، هم‌چون روح‌انسان در معماری ایران رخنه کرده و از منظرهای گوناگون ارزیابی بررسی و تحلیل اجزاء با عناصر گردیده است بر مبنای این تحلیل و تفصیل‌ها حقایق وجودی ساخت باغ روشن ساخته، طوری‌که با شناسایی زیبایی‌شناسی و استفاده از علت‌وجودی رابطه‌ها و کشف حقایق ایهاماتی در شناخت و ساخت باغ‌های ایرانی در عملکرد شیوه به‌کارگیری در زمینه‌های مختلف و متنوع معماری ایجاد، متشکل گردیده است. باغ‌های ایرانی جایگاهی برای استفاده انسان در زندگی برای بهتر زندگی کردن و ترکیب معماری با آرایه‌های اعم از درخت‌کاری، گل‌کاری تزئینی و آب متناسب با اقلیم در رابطه با فرهنگ‌های گوناگون با سلیقه‌های متفاوت با روش‌های ابتکاری در حرکت باغ‌سازی ایرانی به نمایش گذاره شده. باغ‌سازی به‌طور کلی هنر ترکیبی با (زمین + عناصر گیاهی + آب + عناصر معماری)، به‌عنوان عناصر وحدت‌بخش به‌هم تشکیل‌دهنده ساختار باغ‌سازی مورد توجه می‌باشند. باغ‌های ایرانی ریشه در حکمت ایرانی با ترکیبی از دین، فلسفه و عرفان و عناصر تشکیل‌دهنده باغ‌سازی مجموعه‌های هماهنگ و شاه‌راهی در رسیدن به حقیقت بوده چراکه حقیقت‌وجودی باغ ایرانی شیوه تصویر کردن صرف طبیعت نیست، باغ‌های ایرانی در عین آن‌که امکان حضور طبیعت را آن‌گونه‌که هست فراهم می‌کند با تصویر کردن آن در قالب هندسه منظم سعی در زیبای زمینی آن صور مثال اعلای الهی زیبایی را منعکس می‌سازد. باغ‌های ایرانی را می‌توان تمثیلی از باغ‌های بهشتی و جلوه‌های از هنر و معماری ایرانی در باغ‌سازی یک امر جهانی و فناپذیر و جلوه جاودانگی از جهان ابدی هم‌سو با باغ‌های بهشتی را به نمایش در آورده است. روش تحقیق در این پژوهش با استفاده از نوع روش توصیفی-تحلیلی، و جمع‌آوری اطلاعات به‌شیوه کتابخانه‌ای و مستندات مکتوب براساس موضوع پژوهش و مفاهیم مرتبط استوار و با تجزیه و تحلیل داده‌های اطلاعات، استخراج گردیده است. بنابراین نتایج حاصل نشان از ساختارهای اصلی باغ در معماری ایران را با هدف به تصویر کشیدی باغ ایرانی در جهان هستی با تأکید بر محوری، مرکزی، الگویی و هماهنگی‌های عملکردی با عناصر و موقعیت اقلیمی در طول تاریخ مورد توجه قرار گرفته و از اهمیت بسزایی در تداوم و لایه‌های اندیشه‌های آبرانسانی در طراحی باغ در مهد معماری باغ‌سازی در جهان هستی، باغ‌های ایرانی دارای نوعی سبک مختص به‌خود بوده و در سبک خود مطرح می‌باشند. هم‌چنین نمادهای استفاده شده مبتنی بر افکار ایرانیان در جهت کمال انسان در رسیدن به مکانی با حس فضایی «حس مکان - روح مکان»، بهشتی مبتنی بر اصول انسانی مدنظر گرفته شده که در این مقاله امکان بررسی اهداف و اهمیت باغ‌های ایرانی به‌صورت جامع مورد ارزیابی، فراهم گردیده شده است.

واژگان کلیدی: باغ‌های ایرانی، معماری ایران، انسان، زیبایی، ساختارهای اصلی